

Teresa Kaniowska

Wykaz aktów prawnych
dla MOW i MOS

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH dla MOW i MOS

Aktualizacja 23.09.2011 r.

I. Wybrane akty prawne obowiązujące w organizacji kształcenia, wychowania resocjalizacji i terapii nieletnich w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 33 poz. 178).

Istotne zmiany dotyczące nieletnich umieszczanych w MOW i MOS w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz.887) oraz ustawie z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 191, poz 1134)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 109, poz. 631) – obowiązuje od 1 września 2011 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych (Dz. U. Nr 52, poz. 466)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii (Dz. U. Nr 178, poz. 1833) i zmieniające je Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 grudnia 2010 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 9, poz. 41)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1489)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zmianami – **uwaga na zmiany w Dz. U. z 2010 r. Nr 156, poz. 1046, Dz. U. Nr 228, poz.1491 oraz Dz. U. z 2011r. Nr 35, poz. 178**)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232) i zmieniające rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 lutego 2009 r. (Dz. U. Nr 31, poz.208)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie organizacji roku szkolnego (Dz. U. Nr 46, poz. 432 ze zmianami – uwaga na zmiany w Dz. U. z 2010 r. Nr 186, poz. 1245)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-

pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 139, poz. 1133)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. Nr 168, poz. 1324)
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 107, poz. 894)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 48, poz. 248)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 sierpnia 2010 r. w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych lub wyższych, uczniów tych szkół, studentów i uczestników studiów doktoranckich (Dz. U. Nr 155, poz. 1045)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz.400)

II. Rekomendowane podstawy prawne (z komentarzem) do opracowania procedur postępowania interwencyjnego w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa wychowanków i placówki

Potrzeba opracowania dla młodzieżowych ośrodków wychowawczych procedur interwencyjnych, do stosowania w sytuacjach szczególnie zagrażających zachowań wychowanków, ma związek z pojawianiem się nowych form zachowań ryzykownych, których nie ujmowano w dotychczasowych modelach postępowania interwencyjnego, stosowanych w ośrodkach.

W związku z powyższym, istnieje potrzeba uzupełnienia wskazywanych dotychczas aktów prawnych o inne, wcześniej nie ujmowane oraz opracowania sposobów postępowania w odniesieniu do sytuacji, które wcześniej nie występowały w skali zagrażającej bezpieczeństwu wychowanków lub placówki.

Należą do nich, m.in.:

- te przepisy, które obejmują prawa, obowiązki odpowiedzialność nauczycieli w kontekście zmian, na podstawie których nauczyciel jest funkcjonariuszem publicznym;
- obniżenie wieku odpowiedzialności karnej nieletnich na podstawie Ustawy Kodeks karny, w przypadku dopuszczenia się przez nieletniego niektórych czynów zabronionych wymienionych w przepisach tej ustawy.

Nie bez znaczenia jest również przypomnienie o potrzebie upowszechniania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.

Przystępując do opracowania procedur interwencyjnych w placówkach o charakterze resocjalizacyjno-wychowawczym należy uwzględnić przepisy zawarte w wymienionych niżej aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 33 poz.178)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz.230 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 43 poz. 277 z późn. zm.)
- Zarządzeniu Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP z 2010 r. Nr 11, poz. 64)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, z późn. zm.)
- Karta Nauczyciela ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zmianami w Dz. U. z 2009 r. Nr 139, poz. 1130 i Dz. U. z 2010 r. Nr 215, poz. 1408)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26 poz. 226)

O bezpieczeństwie w przepisach prawa oświatowego.

Oprócz rekomendowanych wyżej aktów prawnych należy zwrócić uwagę na przepisy zobowiązujące do podejmowania działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych określone przepisami ustawy o systemie oświaty oraz wydane na ich podstawie akty wykonawcze.

Zapewnienie bezpieczeństwa wychowanków oraz powierzonego mienia łączy się z potrzebą upowszechniania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowania właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych (art. 1 pkt 16 ustawy o systemie oświaty).

W placówce o charakterze resocjalizacyjno-wychowawczym wśród nadzwyczajnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu wychowanków i placówki takich jak: pożar, powódź, inne tragiczne w skutkach zdarzenie losowe, mogą wystąpić przypadki

zdarzeń generowanych przez wychowanków (podpalenie, zbiorowe niszczenie mienia, podrzucenie materiałów wybuchowych, zamknięcie się w określonych pomieszczeniach itp.). Dlatego konieczna jest współpraca z Policją, jednostkami straży pożarnej, służbą zdrowia i innymi, w zależności od rodzaju występującego zagrożenia.

Określone wskazania natury prawnej związane z omawianą problematyką zawierają :

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Najbardziej istotne treści np. w przypadku III i IV etapu edukacyjnego (gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne) obejmują przedmioty *Wiedza o społeczeństwie, Etyka i Edukacja dla bezpieczeństwa*.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26 poz. 226)

W § 10 cytowanego rozporządzenia wskazano na podstawy opracowania strategii działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, w tym na potrzebę wypracowania sposobów współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji (pkt 9).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie sposobu realizacji edukacji dla bezpieczeństwa (Dz. U. Nr 139, poz. 1131).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zmianą Dz. U. z 2009 r. Nr 139, poz. 1130 i Dz.U. z 2010 r. Nr 215, poz. 1408).

§ 19 ust. 1 cytowanego rozporządzenia stanowi:

„Jeżeli pomieszczenie lub inne miejsce, w którym mają być prowadzone zajęcia, lub stan znajdujących się w nim wyposażenia stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa, niedopuszczalne jest rozpoczęcie zajęć.

2. Jeżeli stan zagrożenia powstanie lub ujawni się w czasie zajęć – niezwłocznie się je przerywa i wyprowadza z zagrożonych miejsc osoby powierzone opiece szkoły lub placówki”.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych (Dz. U. Nr 52, poz. 466) – załącznik nr 3 i nr 4 §7:
„Statut młodzieżowego ośrodka wychowawczego określa warunki pobytu w ośrodku, zapewniające wychowankom bezpieczeństwo i zaspokojenie ich potrzeb, w tym ochronę przed przemocą, uzależnieniami i innymi przejawami patologii społecznej”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 109, poz. 631) – **§ 15**

Obowiązki, przywileje, odpowiedzialność prawna nauczycieli.

Obowiązek prawny do podjęcia określonych działań zapobiegawczych i interwencyjnych wobec nieletnich obejmuje wiele osób i instytucji. Na terenie placówki wychowawczo-resocjalizacyjnej podjęcie określonych czynności w sytuacji zagrożonego bezpieczeństwa wychowanków lub placówki spoczywa w pierwszej kolejności na osobie kierującej placówką, co nie zwalnia z odpowiedzialności żadnej z pozostałych osób zobowiązanych do czuwania nad prawidłowością jej funkcjonowania. W procedurach interwencyjnych muszą być opisane: zakres odpowiedzialności, model komunikowania się, wyznaczenie osób zastępujących osoby zarządzające oraz inne wymagane czynności.

W związku z powyższym należy zwrócić uwagę na Art.4 § 1 i 2 **ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich** wskazujący, że:

„Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych

środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, włączyćgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

§2. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję”.

W kontekście powyższego wskazane jest przypomnienie przepisów art. 4 Ustawy o systemie oświaty oraz art. 63 ust.1 i art. 75 ust.1 Ustawy Karta Nauczyciela.

Zgodnie z treścią **art. 4 Ustawy o systemie oświaty** „*Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności ucznia”.*

Natomiast art. 63.1. Karty Nauczyciela stanowi:

„Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553, z późn.zm.)”.

Zakres ochrony nauczycieli określają przepisy rozdziału XXIX Kodeksu karnego.

Przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym regulują przepisy art. 222-226 kk:

Art. 222 – naruszenie nietykalności cielesnej;

Art. 223 – czynna napaść wspólnie z innymi osobami lub z użyciem broni palnej albo innego niebezpiecznego przedmiotu czy środka obezwładniającego;

Art. 224 – stosowanie groźby bezprawnej lub przemocy w celu zmuszenia funkcjonariusza publicznego do przedsięwzięcia lub zaniechania prawnej czynności służbowej;

Art. 226 – znieważenie funkcjonariusza publicznego.

W art. 63 ust. 2 Ustawy Karta Nauczyciela wskazano na konieczność występowania z urzędu w obronie nauczyciela, którego prawa zostały naruszone przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starostę, marszałka województwa.

W omawianej problematyce dotyczącej opracowania procedur interwencyjnych do stosowania w sytuacjach zagrożenia na terenie placówki resocjalizacyjno-wychowawczej niezbędne jest zwrócenie uwagi na obowiązki nauczycieli określone w art. 75 ust.1 ustawy KN oraz art. 231 kodeksu karnego:

Art. 75 ust. 1 KN:

„Nauczyciele podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za uchybienia godności nauczyciela lub obowiązkom, o których mowa w art.6 pkt 1”.

Art. 6 pkt 1 KN:

„Nauczyciel obowiązany jest:

1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę;”.

Art. 231 § 1. Kodeksu karnego:

„Funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”

W świetle powyższego należy podkreślić, że ochrona prawna nauczyciela, jako funkcjonariusza publicznego ma związek również z odpowiedzialnością karną w przypadku zaniechania lub niedopełnienia określonych czynności.

Współpraca z Policją i innymi instytucjami (sądem) w sytuacjach wymagających postępowania interwencyjnego

O potrzebie współpracy z Policją w sytuacjach związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa nieletnich jest mowa w cytowanych przepisach art. 4 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich a także w art. 37 i 39 upn.

Zadania Policji w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich określono szczegółowo w wydanym – na podstawie art. 7 ust 1 pkt 2 ustawy o Policji – Zarządzeniu Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP z 2010 r. Nr 11, poz. 64). Zadania w tym zakresie określają szczegółowo § od 7 do 10.

Zmiany w przepisach Kodeksu karnego.

Z dniem 8 czerwca 2010 r. obowiązuje nowe brzmienie art. 10 § 2 – na podstawie Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589:

Art.10 § 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3 lub 4, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

Wymienione w cytowanym przepisie artykuły Kodeksu karnego obejmują:

Art. 134 – zamach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;

Art. 148 §1 – zabójstwo;

Art. 156 § 1 lub 3 – spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w tym, jeżeli następstwem jest śmierć poszkodowanego;

Art. 163 § 1 lub 3 – spowodowanie zdarzenia, które zagraża zdrowiu, życiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach;

Art. 166 – stosowanie podstępów lub groźby w celu przejęcia kontroli nad statkiem wodnym;

Art. 173 § 1 lub 3 – spowodowanie katastrofy w ruchu drogowym;

Art. 197 § 3 lub 4 – stosowanie groźby, przemocy, podstępów w celu doprowadzenia osoby do obcowania płciowego;

Art. 252 § 1 lub 2 – przetrzymywanie zakładnika, w celu zmuszenia organu państwowego, instytucji, osoby fizycznej, prawnej albo grupy osób do określonego zachowania się;

Art. 280 – kradzież, z użyciem przemocy lub groźby albo doprowadzenie do stanu nieprzytomności lub bezbronności.

Warunki stosowania wobec nieletnich środków przymusu bezpośredniego zostały określone w:

Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 48, poz. 248).

Nowelizacja ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich

III. Podstawy prawne obowiązujące w organizowaniu działań opiekuńczych wobec nieletnich pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.– Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)

Przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jako instytucje zastępujące dzieciom rodzinę w przypadku ograniczenia, zawieszenia czy pozbawienia władzy rodzicielskiej rodziców, wymieniają wyłącznie rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą. Nie jest nią młodzieżowy ośrodek wychowawczy ani młodzieżowy ośrodek socjoterapii.

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz.2572 z późn. zm.)

Liczne przypadki skreśleń dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie z list wychowanków placówek socjalizacyjnych (domów dziecka) w momencie uzyskania skierowania do młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub

młodzieżowego ośrodka socjoterapii wskazują na potrzebę przypomnienia warunków określonych przepisami art. 72 ustawy o systemie oświaty:

„Dzieciom i młodzieży pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, a także dzieciom i młodzieży niedostosowanym społecznie organizuje się opiekę i wychowanie na zasadach określonych w przepisach o pomocy społecznej”.

Należy tu mieć na uwadze nie tylko możliwość usamodzielnienia wychowanka ośrodka po osiągnięciu pełnoletności, ale przede wszystkim świadomość kto, jaka osoba czy instytucja wypełniają wobec nieletniego umieszczonego w MOW/MOS funkcję zastępującą rodzinę i stanowią zasoby natury emocjonalnej i materialnej, istotne przy tworzeniu Indywidualnego Programu Terapeutyczno-Edukacyjnego dla nieletniego.

Rozwiązaniu przedstawionego problemu, dotyczącego skreślenia z placówek opiekuńczo-wychowawczych nieletnich umieszczanych w MOW/MOS służą również przepisy § 63 ust.9 rozporządzenia MEN z 12 maja 2011 r. (DZ.U. Nr 109, poz. 631)

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.)

Wątpliwości dotyczące usamodzielniania pełnoletnich wychowanków opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki socjoterapii wyjaśniają przepisy art. 88 Ustawy o pomocy społecznej. Najbardziej istotny jest nie tylko trwający co najmniej jeden rok okres pobytu wychowanka w ośrodku (na podstawie postanowienia sądu rodzinnego), ale także nawiązanie współpracy z właściwym centrum pomocy rodzinie, w celu rzeczywistego przygotowania usamodzielnianego wychowanka do integracji ze środowiskiem, podjęcia odpowiednich ról życiowych związanych np. z kontynuacją nauki, zdobywaniem kwalifikacji zawodowych czy podjęciem pracy.

Warunki szczegółowe określono w :

- Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 45) i rozporządzeniu zmieniającym z dnia 24 października 2007 r. (Dz. U. Nr 208, poz. 1507).

Zmiany obejmujące tę problematykę zostały określone przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887). Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. z wyjątkiem art. 77 ust.1, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r. i art. 241, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI